

NOTAT

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: DEPSIOL
Koordineret med:
Sagsnr.: 1705004
Dok. nr.: 428572
Dato: 13-09-2017

Land	Håndhævelse af landes aldersgrænse for salg af tobak	Myndighed med ansvar for håndhævelsen	Hvor mange kontroller ressourcer bruger myndigheden	Sanktionsmuligheder
Norge	Køber af tobak skal være mindst 18 år gammel, og hvis der er tvivl om købers alder, skal legitimation påvises. Norge strammede lovgivningen den 1. juli 2017 og indførte en registrerings- og tilsynsordning.	Kommunen foretager tilsynet, og sager kan ankes til fylkeskommunen. Helsedirektoratet forvalter registret. Før den 1. juli 2017 var der ingen, som førte tilsyn med aldersgrænsen, skønt overtrædelse af aldersgrænsen var forbundet med straf og kunne meldes til politiet.	I forslaget, der er til offentlig høring, anslås det at registret kommer til at koste NOK 2,5 mio. årligt. Derudover skal salgsstederne dække kommunernes administrative omkostninger, som forventes at ligge på NOK2000 – NOK 3600 per salgssted plus en registreringsafgift på NOK 5000. Omkostningerne er beregnet efter det estimerede timeforbrug, som den øgede kontrol vil medføre.	Kommunen kan pålægge krav om at rette ulovlige forhold, give dagsbøder og i yderste konsekvens forbyde salgsstedet at sælge tobaksvarer.
Sverige	Man skal være 18 år for at købe tobak.	I Sverige er det kommunen og Polismyndigheten, der fører tilsyn med håndhævelsen af aldersgrænser for tobak. Den erhvervsdrivende, der ønsker at sælge tobaksvarer til konsumenter, skal anmode kommunen og Polismyndigheten inden salget begyndes. Sammen med anmodningen skal et egenkontrolprogram vedhæftes. Heri angives hvordan den erhvervsdrivende kontrollerer overholdelsen af aldersgrænserne for salg af tobak.	Antallet af kontroller og ressourcerne som kommunen og Polismyndigheten benytter for at kontrollere overholdelsen af aldersgrænserne er forskellig mellem Sveriges 290 kommuner.	Ved overtrædelse af reglerne omkring aldersgrænserne for salg af tobaksvarer kan kommunen og Polismyndigheten udstede påbud eller forbud. I forbindelse med påbud eller forbud kan myndigheden tillægge en bøde. Ved særligt alvorlige eller gentagne overtrædelser af bestemmelserne i loven kan kommunen forbyde den erhvervsdrivende at sælge tobaksvarer i maksimalt seks måneder. Kommunen kan også, hvis et forbud anses for at være uforholdsmæssigt indgribende, udstede en advarsel. Den der forsætligt eller ved uagtsomhed bryder med bestemmelserne kan idømmes en bøde eller op til seks måneders fængsel.

Finland	Man skal være 18 år for at købe tobak	Ifølge Tobaksloven §8 er kommunen ansvarlig for at kontrollere salg og anden afhændelse af tobaksprodukter, tobakslignende produkter, rygehjælpemidler, e-cigaretter og nikotinvæsker samt overholdelse af reglerne for egenkontrol. I praksis er det oftest kommunens sundhedsinspektører sammen med politiet, der tager sig af opgaven.	For håndhævelse af tobaksloven anvendes der nationalt 18 årsværk. Antallet timer inkluderer al den kontrol, som er defineret i tobaksloven, dvs. rygeforbud samt begrænsninger for rygning og kontrol over salg af tobak. Ifølge kontrolprogrammet skal salgsstederne kontrolleres mindst to gange pr år. I Finland findes der ca. 8.500 salgssteder. Dog er dette svært at opretholde og forhandlere skal derfor have en plan om egenkontrol hvor de lovmæssige bemærkninger er inkluderet. I visse tilfælde er politiet blev brug som assistance.	De administrative konsekvenser kan være annullering af markedsføringstilladelse (midlertidigt eller permanent) eller forbud mod ulovlig aktivitet samt tvangsbøde. Kommunen kan annullere tilladelsen (som defineret i tobakslovens §44) eller en detailhandelslicens, som er udstedt i henhold til den gamle tobakslov som beskrevet i tobakslovens §97, hvis indehaveren af detailhandelslicensen sælger eller på en anden måde mod tobakslovens paragraf §53 afhænder tobaksprodukter, tobakslignende produkter, rygehjælpemidler, e-cigarretter eller nikotinvæsker til personer under 18 år (tobaksloven §97.1.). Kommunen kan rette et forbud mod en handling, der er i strid mod tobaksloven og intensivere forbuddet med en tvangsbøde (tobaksloven §96 og §105). Derudover skal den, der bevidst mod tobakslovens §53 sælger eller mod anden betaling afhænder eller leverer et tobaksprodukt eller nikotinvæske til en person under 18 år, dømmes til bøder eller fængsel i op til 6 måneder.
Island	Ifølge artikel 8 i islandsk tobakslovgivning er det sælgerens ansvar at identificere om køberen er over 18 år. Artikel 18 tilføjer, at det er de lokale sundhedskontrollers (under tilsyn af Islands Miljødirektorat) ansvar at overvåge steder, der er godkendt til salg af tobak.	Sundhedskontrollen under tilsyn af Miljødirektoratet.	Sundhedskontrollen på Island er opdelt i 10 områder, som kommunerne er ansvarlige for. Ambassaden har været i kontakt med de to største, Reykjaviks Sundhedskontrol og Sundhedskontrollen for Kópavogur, Havnefjord og Gardabær (3 omegnskommuner). I Reykjavik bor der ca. 125.000 indbyggere og i de tre forstadskommuner ca. 80.000 indbyggere. Reykjaviks Sundhedskontrol oplyser, at de ved udstedelse af en tilladelse besøger stedet, instruerer lederen og personalet om reglerne for salg af tobak, samt kontrollerer, at tobaksvarerne opbevares i skabe med lås ved kasserne. Udsalgsstederne besøges en gang om året samt ved modtagelse af klager. Både forretninger og personale er meget samarbejdsvillige.	Hvis en sælger overtræder lovgivningen om salg af tobak til mindreårige kan sundhedskontrollen i det pågældende distrikt tilbagekalde tilladelsen. I tilfælde af gentagne overtrædelser eller grov overtrædelse skal sundhedskontrollen tilbagekalde tilladelsen.

			Sundhedskontrollen for forstadskommunerne oplyser, at de besøger udsalgene 2 gange om året samt ved klager. Der er ca. 50 udsalg i de 3 forstadskommuner, og tidsforbruget er beregnet til 2 timer brutto. Repræsentanterne for Reykjavik og de 3 forstæders sundhedskontrol oplyste, at kontrollen i de øvrige 8 områder var meget lig kontrollen i hovedstadsområdet	
Tyskland	Man skal være 18 år.	Det er myndighederne i delstaterne, der varetager kontrol og håndhævelse af Loven til Unges Beskyttelse. Afhængigt af delstaten vil det være udlagt til Børne- og Ungdomsforvaltningen eller ordensmyndighederne etc.	Forbundsministeriet har ikke besvaret dette spørgsmål, da det er afhængigt af den pågældende delstat og det således ikke er muligt at give et entydigt svar herpå	Arrangørers og handelsdrivendes forsætlige og uagtsomme overtrædelser kan straffes med bøde op til 50.000 euro
England	Aldersgrænsen for køb af tobak i UK er 18 år, og per 1. oktober 2015 blev det ulovligt at købe tobak til eller på vegne af personer under 18 år, selvom der ingen aldersgrænse er for rygning.	Lovgivningen håndhæves på kommunalt niveau af lokale "trading standards officers", som er kommunale medarbejdere, der både udfører rutineinspektioner og inspektioner på baggrund af klager over pågældende forretninger. På det politiske område falder under Department of Healths ressort.	Hverken Department of Health eller Department for Communities and Local Government har oplyst, hvor mange kontroller eller ressourcer de lokale myndigheder bruger på håndhævelsen af aldersgrænsen, da dette kan variere på tværs af landet.	Salg af tobak til en person under 18 år kan medføre en bøde på £2500.
Holland	Ifølge lovgivningen skal en person ved køb af tobak af forhandleren fremvise gældende dokumentation i form af enten pas, Id-kort eller kørekort, såfremt vedkommende ikke med al tydelighed vurderes som værende mindst 18 år.	Ansvar for håndhævelse af aldersgrænse for salg af tobak samt e-cigaretter tilfalder NVWA (Nederlandske Voedsel- en Warenautoriteit; eng.: Netherlands Food and Consumer Product Authority). NVWA er et uafhængigt agentur, som hører under det nederlandske økonomiministerium, men som	I 2016 foretog NVWA 4316 inspektioner. Opgørelser over kontrollerne viser, at der er flest brud på tobakslovgivningen ift. salg til mindreårige inden for cafeteriebranchen. Modsat er supermarkeder typisk de bedste til at efterleve lovgivningen.	Hvis en virksomhed bliver afsløret i at sælge tobak til mindreårige, udstedes bøde til det pågældende firma. For små virksomheder er bøden på minimum 1.360 EUR og maksimum 4.500 EUR. For store virksomheder er bøden på minimum 2.720 EUR, mens den størst mulige bøde er 9.000 EUR. Bliver virksomheden taget i at sælge tobak til mindreårige tre gange inden for 12 måneder, kan den blive suspenderet fra alt salg af tobaksprodukter og e-cigaretter – denne regel går under navnet "three-strikes-out". Alt afhængig af virksomhedens karakteristika vil suspenderingsperioden vare fra 1-12 uger. Ud af de 4316 inspektioner i 2016

		også rapporterer til det nederlandske sundheds-, velfærds- og sportsministerium.		endte 176 virksomheder med at få en bøde, mens three-strikes-out sanktionen blev anvendt 11 gange.
Frankrig	I Frankrig er der fastsat forbud mod salg af tobak til mindreårige: siden 2009 for tobaksvarer (cigaretter, rulletobak, tobaksprodukter) og siden 2016 for elektroniske cigaretter. Sundhedsloven fastsætter bestemmelse om, at tobaksforhandlere skal se et officielt dokument som bevis på køberens alder for at kunne sælge tobaksprodukter. Med bekendtgørelse af 19. maj 2016 er der fastsat specifikt krav om, at tobaksforhandleren skal verificere køberens alder (før 19. maj 2016 var dette udelukkende en mulighed (simple option)). Tobaksforhandlere skal ligeledes informere offentligheden om de gældende bestemmelser vedrørende forbud mod salg af tobak til mindreårige ved på en synlig måde at anbringe en lovpligtig plakat herom, jf. bekendtgørelse af 6. september 2004. Man skal være 18 år.	Der er ikke i Frankrig en specifik myndighed med ansvar for kontrol af gennemførelsen af tiltag, der har til hensigt at beskytte mindreårige. Det er således toldmyndighedernes ansvar at konstatere og afrapportere om overtrædelser af lovgivningen vedrørende salg af tobaksvarer til mindreårige. Kontrol med overtrædelser heraf falder ligeledes inden for kriminalpolitiets kompetence. Disse myndighedspersoner kan anmode om, at en person fremlægger bevis for sin alder mhp. at konstatere et brud på lovgivningen om forbud mod salg af tobak til mindreårige begået af tobakshandlere. Myndighedspersonerne kan herefter optage protokol om tobakshandlerens lovovertrædelse, som sendes til anklagemyndigheden.	Der er ikke noget data hertil.	Overtrædelse af forbuddet mod salg af tobak til mindreårige er strafbar som en 4. grads lovovertrædelse med en bøde på op til 750 euro, medmindre tobaksforhandleren har været i vildrede mht. den mindreåriges alder. Tobaksforhandleren kan ligeledes miste visse former for statslig støtte, der gives til mindre lokale virksomheder, i en periode på op til 3 år. Ved distribution eller gratis uddeling af cigaretter, som er tilsat smag, er straffen endnu hårdere og kan udgøre en bøde på op til 10.000 euro (straffen ligeledes kan fastsættes til 50 % af det beløb, som er blevet brugt på den ulovlige handling). Tobaksforhandleren kan desuden blive underlagt disciplinære sanktioner fra toldmyndighedernes side.

Irland	Ifølge bestemmelserne ved 'Public Health (Tobacco) Act, 2001' er alle detailhandlere, som forhandler tobaksprodukter pålagt at skilte med at salget af tobaksprodukter til individer under 18 år er ulovligt. Hvis der er på nogen måde er tvivl om købers alder, skal forhandler bede af fremvisning af gyldig legitimation.	'The National Tobacco Control Office' og 'Environmental Health Office' under den irske sundhedsstyrelse Health Services Executive har til opgave at håndhæve tobakslovgivningen i Irland. Lovgivningen indebærer begrænsninger ift. markedsføring af tobaksprodukter, restriktioner ift. butikssalg, rygning af tobaksprodukter på bestemte lokaliteter, aldersbegrænsningen mv.	Den eneste praktiske håndhævelsesmulighed, der er tilgængelig for kontrolmyndighederne, er gennem en testkøbsprocedure, her omtalt som "mystery-shopping". Disse testkøb er ikke lovbestemte, men er af den irske højesteret i 2006 blevet godkendt om en metode, hvorfra eventuelt indsamlede beviser ville kunne gøre sig gældende i en mulig retssag. Formålet med testkøb er at fastslå, om en forhandler overholder lovbestemmelserne vedrørende salg af tobaksprodukter til mindreårige og, i tilfælde af lovovertrædelse, at indhente bevis for potentielle retssager. Testkøb er en af de væsentligste performance indikatorer for den irske sundhedsstyrelse i forhold til måle udbredelsen af salg af tobak til mindreårige. Dette medfører derfor en forpligtelse hos de administrative myndigheder til at gennemføre et minimum antal af årlige testkøb.	Ved ulovligt salg af tobaksprodukter til individer under 18 år, står både den individuelle sælger og ejeren af butikken over for en mulig retsforfølgelse. I tilfælde af en førstegangsforsøelse kan der nøjes med at blive udstedt en advarsel. Minimumsstraffen er en bøde på 4,000€, men kan også give fængselsstraf på op til 3 måneder. Ved særligt alvorlig overtrædelse, evt. ved gentagende overtrædelser, kan både bøde og fængselsstraf blive pålagt den anklagede. Myndighederne kan også vælge at offentliggøre overtrædelser som har ledt til en eventuel retsforfølgelse på sundhedsstyrelsens hjemmeside, sammen med en mulig fjernelse fra "The National Retail Tobacco Register", hvilket forhindrer den pågældende forhandler i at sælge tobak i en specifik tidsperiode fastsat af domstolen. Løbende undersøgelser foretaget af 'Office of Tobacco Control' viser, at effektiv håndhævelse af loven, inklusiv truslen om bøder og retsforfølgelse er den primære 'motivations-faktor' i forhold til at afholde forhandlere fra at sælge tobak til mindreårige.
--------	---	--	--	--